

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/9/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621201360
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eduard Valenčin
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8621201360.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Eduarda Valenčina a členov senátu JUDr. Jany Burešovej a JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD., v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX C. XX, právne zastúpená: Mgr. Ondrej Barna, advokát so sídlom Zámocká 529/34, 091 01 Stropkov, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubáňiho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 646 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník, č.k. 1Csp/81/2021-46 zo dňa 26.10.2022 takto

rozhodol:

I. Mení rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcom výroku, t.j. výroku I. tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 100 eur, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu zamieťa.

II. Priznáva žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného aj odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške týchto trov rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom bývalý Okresný súd Svidník, v súčasnosti Okresný súd Bardejov, pracovisko Svidník, rozhodol tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni z titulu primeraného finančného zadostučinenia sumu 646 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %.

2. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyňa svoju žalobu odôvodnila tým, že v konaní vedenom Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 5Csp/13/2017 bola ako spotrebiteľka úspešná v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 346 eur a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky (poplatok za poskytnutie úveru vo výške 26 eur). Uvedené rozhodnutie potvrdil Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 11.6.2020, sp. zn. 11CoCsp/4/2020, ktorý nadobudol právoplatnosť 28.6.2020 a vykonateľnosť 2.7.2020. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia žaloby citoval odôvodnenie rozsudku Okresného súdu Svidník vo veci sp. zn. 5Csp/13/2017 zo dňa 4.10.2019, z ktorého vyplýva, že v zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 28.8.2014 je nesprávne uvedená priemerná RPMN a absentuje náležitosť podľa § 9 ods. 2 písm. y) zákona č. 129/2010 Z.z., a preto je predmetný úver bezúročný a bez poplatkov. Keďže úver poskytnutý žalovaným bol vo výške 754 eur a žalobkyňa z titulu poskytnutia tohto úveru zaplatila celkovo sumu 1.100 eur, rozdiel predstavuje výšku 346 eur, ktorú aj súd v základnom konaní žalobkyni priznal. Rovnako súd rozhodol aj o neprijateľnej zmluvnej podmienke, pričom odkázal na rozhodnutia Krajského súdu v Prešove, ktorý vo svojich rozhodnutiach potvrdil rozhodnutia okresných súdov týkajúcich sa takejto zmluvnej podmienky.

3. Súd prvej inštancie v tejto veci vydal dňa 29.12.2021 platobný rozkaz, voči ktorému podal žalovaný odpor. Namietal, že žalobkyňa v žalobe neuviedla žiadne tvrdenia, ktorými by odôvodňovala výšku uplatneného nároku, čo má za následok, že tvrdený nárok je neprejednatelný, pretože neumožňuje posúdiť ani len otázku jeho primeranosti. Žalovaný uviedol, že žalobkyňa neoznačila žiadnu skutočnosť, ktorá by jej nárok individualizovala s ohľadom na konkrétne okolnosti tak, aby akýmkoľvek spôsobom odôvodňovala primeranosť tvrdeného nároku. Žalovaný taktiež uplatnil námietku premlčania žalobkyňou uplatneného nároku. Citoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/127/2017, z ktorého vyplýva, že „pre úspešné uplatnenie tohto nároku zákon nevyžaduje, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a ani to, aby žalobcovia preukazovali existenciu a výšku vzniknutej ujmy.“ Žalovaný uviedol, že predpokladaná obrana žalobkyne o možnosti uplatňovať nárok až po skončení konania je súdnou praxou vylúčená, keďže ani Najvyšší súd SR, ani sudy nižšieho stupňa nezamietli žalobu spotrebiteľov o finančné zadosťučinenie uplatňované spolu s návrhom na určenie neprijateľnej podmienky, ako podanú predčasne, preto, lebo najskôr malo prebehnúť samostatné konanie o určenie neprijateľnej podmienky a rozhodnutie o tom by sa muselo stať právoplatné a vykonateľné. Podľa žalovaného si teda žalobkyňa mohla uplatniť svoj nárok už v roku 2017 pri podaní žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 5Csp/13/2017, a preto premlčacia doba nesporne uplynula skôr, ako bola podaná žaloba na súde v roku 2021. Žaloba v tejto veci teda bola podaná po uplynutí premlčacej doby.

4. Súd prvej inštancie námietku premlčania vznesenú žalovaným považoval za nedôvodnú, pretože všeobecná trojročná doba na uplatnenie primeraného finančného zadosťučinenia začala plynúť najskôr 28.6.2020, kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok v základnom konaní a do podania žaloby, t.j. do dňa 24.9.2021 neuplynula. Ďalej poukázal na to, že podľa § 3 ods. 5, tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, zákon vyžaduje úspešné uplatnenie porušenia práva spotrebiteľa, ktoré má predchádzať uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie, pričom nie je vylúčené, aby si spotrebiteľ uplatnil súčasne oba nároky. V danom prípade však spotrebiteľka najskôr v základnom konaní úspešne uplatnila porušenie spotrebiteľského práva a následne v samostatnom konaní uplatnila právo na primerané finančné zadosťučinenie, a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, preto nárok žalobkyne nie je premlčaný.

5. Vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku súd prvej inštancie uviedol, že sumu bezdôvodného obohatenia vo výške 346 eur je možné považovať za ujmu na strane žalobkyne, ktorá by pretrvávala, pokiaľ by žalobkyňa aktívne neiniciovala základné konanie a nedosiahla úspešné uplatnenie svojich spotrebiteľských práv. Citované ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. nevyžaduje ako podmienku vznik ujmy, ba dokonca ani spôsobilosť porušenia privodiť ujmu spotrebiteľovi tak, ako to bolo v znení tohto zákona účinného do 9.6.2013. Pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia postačuje iba úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti, čo v danom prípade preukázané bolo, nakoľko žalobkyňa v základnom konaní úspešne uplatnila svoje spotrebiteľské práva, keď dosiahla vydanie bezdôvodného obohatenia a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Žalobkyňa bola aktívna a konanie sa viedlo na základe ňou podanej žaloby, pričom nemôžu byť pochybnosti o tom, že súdne konanie predstavuje pre bežného spotrebiteľa stresovú situáciu, naviac, ak si nemôže byť istý želaným výsledkom.

6. Súd prvej inštancie konštatoval, že pri rozhodovaní v tejto veci treba vychádzať z toho, že uplatnený nárok má plniť jednu funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradzoval dodávateľa od získania plnení z neprijateľných zmluvných podmienok alebo neplatných právnych úkonov týkajúcich sa spotrebiteľských zmlúv a jednak to treba chápať ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším porušovateľom spotrebiteľských práv a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že porušovateľ spotrebiteľských práva sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/18/2021). Objektívnym kritériom pre určenie výšky primeraného finančného zadosťučinenia je predovšetkým výška škodlivého následku vyjadrená v peniazoch, ktorá bola alebo mohla byť spotrebiteľovi spôsobená porušením spotrebiteľského práva. Cieľom inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia je mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi, pričom jeho výška musí byť primeraná. Uviedol, že v konkrétnom prípade sa môže výška primeraného finančného zadosťučinenia rovnať aj majetkovej ujme, ktorá spotrebiteľovi hrozila, resp. vznikla. V tomto konaní žalobkyňa požadovala zaplatenie finančného zadosťučinenia vo výške 646 eura, čo vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný od žalobkyne požadoval a prijal plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok,

je primerané na to, aby splnilo odradzujúcu a satisfakčnú funkciu vo vzťahu k profesionálom, ktorí sa zaoberajú poskytovaním spotrebiteľských úverov. Finančné zadostučinenie pri tomto úspechu žalobkyňa vyjadrila sumou 646 eur (346 eur ako bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného a 300 eur za určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky), ktorú súd prvej inštancie považoval za primeranú vzhľadom na závažnosť porušenia práva žalobkyne tým, že uzavretá úverová zmluva neobsahovala zákonné náležitosti, ktoré požadoval zákon o spotrebiteľských úveroch a navyše obsahovala neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Žalobkyňa požadovala zaplataenie finančného zadostučinenia vo výške 646 eura (346 + 300), čo vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný od žalobkyne požadoval a prijal plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok, je primerané, aby splnilo odradzujúcu a satisfakčnú funkciu vo vzťahu k profesionálom, ktorí sa zaoberajú poskytovaním spotrebiteľských úverov. Navyše, žalobkyňa v základnom konaní dosiahla určenie, že zmluvná podmienka, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Finančné zadostučinenie pri tomto úspechu žalobkyňa vyjadrila sumou 300,- eur, ktorú súd považuje za primeranú vzhľadom na závažnosť uvedenej zmluvnej podmienky s negatívnym finančným dosahom na spotrebiteľa.

O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. - Civilný sporový poriadok (CSP) a žalobkyňu, ktorá mala v konaní plný úspech, priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o ich výške rozhodne samostatným uznesením.

7. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Žalovaný namieta, že z napadnutého rozsudku nevyplývajú ani skutkové dôvody, a ani právne posúdenie, ktoré by konkretizovali úvahu konajúceho súdu o primeranosti sumy 646 eur. Súd v rozsudku ani neoznačil žiadne skutočnosti, ktoré zohľadnil a ktoré podľa jeho úvahy odôvodňujú sumu 646 eur ako primerané zadostučinenie. Žalovaný nepopiera, že výška tohto nároku je predmetom úvahy súdu, avšak táto sa musí opierať o konkrétne a preskúmateľné hľadiská, pretože uplatnenie voľnej úvahy podľa Najvyššieho súdu SR (napr. rozhodnutie sp. zn. 3Cdo/25/2019), sa nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole, pričom uvedené požiadavky napadnutý rozsudok nespĺňa. Žalovaný citoval aj rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 14Co/91/2012, ktorý uviedol, že vzhľadom na neurčitú hypotézu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. a v záujme eliminácie jeho možného zneužitie je nevyhnutné sledovať jeho účel, ktorým je nastolenie rovnováhy zmluvných strán, pričom posudzovanie každého nároku na priznanie priznaného finančného zadostučinenia je vecou individuálnych skutkových zistení. V tomto prípade však súd prvej inštancie žiadne individuálne skutkové zistenie v rozsudku neuviedol, pretože v konaní ani neboli vykonané žiadne dôkazy, ktoré by mu to umožňovali. Suma 646 eur je s ohľadom na priebeh konania, vykonané dokazovanie a z neho zistené skutočnosti exorbitantná a jej priznanie nemá oporu vo výsledkoch dokazovania. Vzhľadom na uvedené preto žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie, alebo ho zmenil a sám vo veci rozhodol o primeranej sume. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej aj len „odvolací súd“), príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie (§ 362 ods. 1 CSP) subjektom k tomu oprávneným (§ 359 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie rozhodnutiu súdu prvej inštancie predchádzajúce, v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre potvrdenie, ale ani pre zrušenie napadnutého rozsudku, preto ho podľa § 388 CSP zmenil. Oznámenie o verejnom vyhlásení rozsudku zverejnil na úradnej tabuli, ako aj na webovej stránke Krajského súdu v Prešove dňa 03.05.2024 (§ 219 ods. 3 CSP).

9. Vo vzťahu k ustanoveniu § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi, pričom nie je právne významné, či sa žalobkyňa aktívne v pôvodnom konaní domáhala svojich práv v procesnom postavení žalobcu, resp., či svoje práva uplatnila v rámci obrany, v procesnom postavení žalovaného. V tomto ohľade odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/127/2017, z ktorého

okrem iného vyplýva, že jediným predpokladom pre priznanie takéhoto nároku je, že spotrebiteľ sa na súde úspešne domohol svojich práv a nie je potrebné preukazovať, že spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, teda žalobkyňa v danom prípade nemusí preukazovať existenciu a výšku vzniknutej ujmy. V základnom konaní sa žalobkyňa úspešne domohla svojich práv tým, že základnom konaní priznal žalobkyni bezdôvodné obohatenie a určil neprijateľné zmluvné podmienky.

10. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia priznanej súdom prvej inštancie (646 eur), túto považuje odvolací za neprimeranú. Odôvodnenie priznanej výšky nároku musí byť presvedčivé, lebo táto podľa zákona č. 250/2007 Z. z. spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá ale nemôže byť svojvoľná. Pri jej stanovení je potrebné vychádzať zo závažnosti porušenia práv a povinností, z okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného a okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv a povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

11. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd konštatuje, že za daného stavu, s ohľadom na porušenie práv žalobkyne zo strany žalovaného, ktorých ochrany sa žalobkyňa úspešne domohla na súde, je priznanie finančného zadosťučinenia dôvodné. Žalobkyňa musela brániť svoje spotrebiteľské práva podaním žaloby, pričom už samotné súdne konanie je stresujúcim faktorom, odôvodňujúcim priznanie finančného zadosťučinenia. Žalobkyňa však svoj nárok, okrem jeho prípustnosti v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. ničím ďalším neodôvodnila. Žalobkyňa neuviedla, a to ani v priebehu odvolacieho konania, či konanie žalovaného viedlo aj k vzniku iných negatívnych dôsledkov v jej súkromnom a spoločenskom živote. Takýmito negatívnymi dôsledkami resp. nepriaznivými okolnosťami prípadu, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti s nekalým konaním žalovaného je napr. vznik nepriaznivej majetkovej a sociálnej situácie v konkrétnom čase, odkázanosť na iných alebo psychická záťaž a pod.. Spotrebiteľské práva žalobkyne boli porušené, a preto jej vznikol nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Neznamená to však, že jej patrí v takej výške, ako sama požadovala a v akej jej tento nárok priznal súd prvej inštancie.

12. Pri určení výšky priznaného zadosťučinenia odvolací súd prihliadal na všetky vyššie citované okolnosti prejednávanej veci a dospel k názoru, že primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 100 eur, ktorá zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobkyni ako spotrebiteľovi satisfakciu za prežitú nepohodu počas vedenia základného súdneho konania a odradí dodávateľa od ďalšieho porušovania práv spotrebiteľov. Žalobkyňa zároveň žiadne okolnosti odôvodňujúce výšku uplatneného nároku dôkazmi nepreukázala. V súvislosti s výškou primeraného finančného zadosťučinenia je dôkazná povinnosť a povinnosť tvrdenia na strane spotrebiteľa. Výška nároku musí byť objektívne preukázaná. Žalobkyňa svoje dôkazné bremeno uniesla len čiastočne, preto odvolací súd pri určení výšky uplatneného nároku zohľadnil len skutočnosť úspešného uplatnenia práv žalobkyne v základnom konaní. Vo všeobecnosti podanie žaloby a vedenie súdneho sporu každého zaťažuje, ide o zodpovednosť za svoje dôkazy a tvrdenia, za prípadný jeho negatívny výsledok. Preto je výška primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 eur postačujúca na kompenzáciu tejto nekomfortnej situácie a v prevyšujúcej časti odvolací súd nárok žalobkyne zamietol.

13. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie a ani na jeho zrušenie.

14. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a 262 ods. 1 CSP. Odvolací súd vychádzal zo zásady úspechu vo veci, ktorú treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu. Nejde o procesne neúspešnú žalobkyňu, ak jej bola priznaná aspoň časť uplatneného nároku. Žalobkyňu treba považovať za plne úspešnú, keď mala plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia vyplývajúca z tohto z jej procesného úkonu závisela, výlučne od úvahy súdu. V predmetnom konaní výška priznaného finančného zadosťučinenia závisela nepochybne od úvahy súdu. Hoci bola výška finančného zadosťučinenia odvolacím súdom znížená, žalobkyňa bola v odvolacom konaní úspešná čo sa týka základu nároku, preto jej odvolací súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pričom náhrada účelných

trov konania bude vypočítaná z prisúdenej istiny o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 262 ods. 2 CSP).

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).